

BENCONT GROUP

ROČNÍK 2023 | ČÍSLO 18

BENCONT WEEKLY REPORT

Prebratie First Republic Bank

V TOMTO ČÍSLE:

Vlna krachu bánk v USA pokračuje, keď First Republic Bank preberá JP Morgan. FED aj ECB zvýšili sadzby o 0,25%. Inflácia v Eurozóne stále nespomaľuje v raste. Európska nezamestnanosť mierne klesla. Slovensko oslavuje 19. výročie členstva v EÚ. Nemecký maloobchod naďalej klesá, kvôli vysokým cenám. Realitný trh vo Veľkej Británii sa dostáva do stabilného stavu. Turecká inflácia spomaľuje. Slovensko a Česko sleduje rapidný rast ceny vajčiek. Aký je transakčný objem systému SWIFT, a ktoré meny dominujú? Vývoj programu nákupu aktív môže pomôcť spomaliť infláciu v Eurozóne.

PREBRATIE FIRST REPUBLIC BANK

*First Republic Bank spravovala **229 mld. USD** v aktívach, čo bolo viac ako SVB, ktorá spravovala **210 mld. USD**.*

Po páde Silicon Valley Bank a Signature Bank sa zdala byť situácia v americkom bankovom sektore stabilná. Okrem spomínaných bánk sa v marci dostala do problémov aj 15. najväčšia banka podľa objemu aktív pod správou - First Republic Bank. V tom čase jej však dokázala pomôcť rýchla reakcia FEDu a tiež pomoc s likviditou od najväčších amerických bánk. Opätovne však vyplávali problémy tejto banky na povrch minulý týždeň po zverejnení kvartálnych výsledkov, ktoré boli horšie ako sa očakávalo. Objem vkladov klesol za prvý kvartál zo 176,4 miliardy na 104,5 miliardy dolárov. Pokles okolo 70 miliárd bol očakávaný aj trhom, problém však spôsobilo to, že tento pokles bol skreslený vkladmi najväčších amerických bánk, ktoré FRB pomáhali s likviditou. Táto pomoc zahrňovala vklady v objeme 30 miliárd dolárov. Skutočný odliv vkladov bol tak viac ako 100 miliárd dolárov čo už očakávané nebolo. Zároveň dlh banky v tomto období stúpol z necelých 20 miliárd na viac ako 100 miliárd dolárov pričom okolo 80% tohto dlhu bolo splatného do jedného roka. Banka chcela situáciu riešiť odpredajom časti dlhodobého portfólia aktív, kvôli zosúladeniu durácie na oboch stranách súvahy. Aktíva, ktoré tvorili najmä dlhodobé úvery však potrebovala predať za vyššie ako trhové ceny, čo logicky nedokázala a jej akcie na to reagovali viac ako 60% prepadosť za jeden deň. Podobné prepady nasledovali aj v nasledujúcich dňoch a bolo už takmer jasné, že banka neprežije víkend. Banku cez víkend zobral do správy regulátor (FDIC), ktorý sa snažil banku rozpredať. Jedinou bankou, ktorá bola ochotná kúpiť celú banku First Republic bola najväčšia americká banka JP Morgan.

Podmienky predaja

Vďaka tomu, že predaj banky už neriadil manažment a akcionári banky, ale regulátor, ktorý potreboval situáciu vyriešiť mimo obchodných hodín tak podmienky nákupu boli pre JP

Morgan veľmi výhodné. JP Morgan kúpila 185,8 miliardové aktíva a prevzala 167,8 miliárd záväzkov. Čistá hodnota aktív, ktorú najväčšia banka kúpila teda činí 18 miliárd dolárov. Cena, ktorú JP Morgan zaplatila bola len 10,8 miliardy dolárov, čo predstavuje 7,2 miliardovú zľavu oproti čistej hodnote aktív. Aktíva tvoria prevažne úvery (150 miliárd) a cenné papiere (29,6 miliárd). Na strane pasív získa JP Morgan najmä 87 miliárd vkladov. Federálna poisťovňa vkladov navyše poskytne JP Morgan 50 miliardovú úverovú linku s fixným financovaním na dobu až 5 rokov. Tiež sa zaviazala, že bude kryť 80% strát zo zlyhaných hypotekárnych úverov po dobu 7 rokov a 80% strát zo zlyhaných komerčných úverov po dobu 5 rokov.

Táto transakcia by mala podľa JP Morgan priniesť ročný zisk okolo 500 miliónov dolárov, čo je ale skôr pesimistický odhad a dodatočný zisk môže byť aj výrazne vyšší. Hodnota aktív pod správou vzrastie z 3,7 na 3,9 bilióna. Na ďalší krach banky spojený so zvýšením sadzieb od FEDu sa dostávajú do problémov aj ďalšie menšie regionálne banky, ktorých akcie po uzavretí stredajšieho obchodovania oslabili o desiatky percent. Najviac zasiahnutou je Pacific Western Bank, ktorá oznámila, že preskúmava strategické riešenia medzi, ktorými zmieňuje aj predaj banky. Pád FRB tak pravdepodobne nie je posledný pád banky v USA. Práve situácia na trhu vytvorí akvizičné príležitosti pre rast už beztak veľkých bánk typu JP Morgan, ktorým by regulátor tieto akvizície v bežnej trhovej situácii zrejme nepovolil. (mm)

*JP Morgan si po kúpe FRB upevnila svoju pozíciu najväčšej americkej banky a spravuje už **3,9 biliónov USD** v aktívach.*

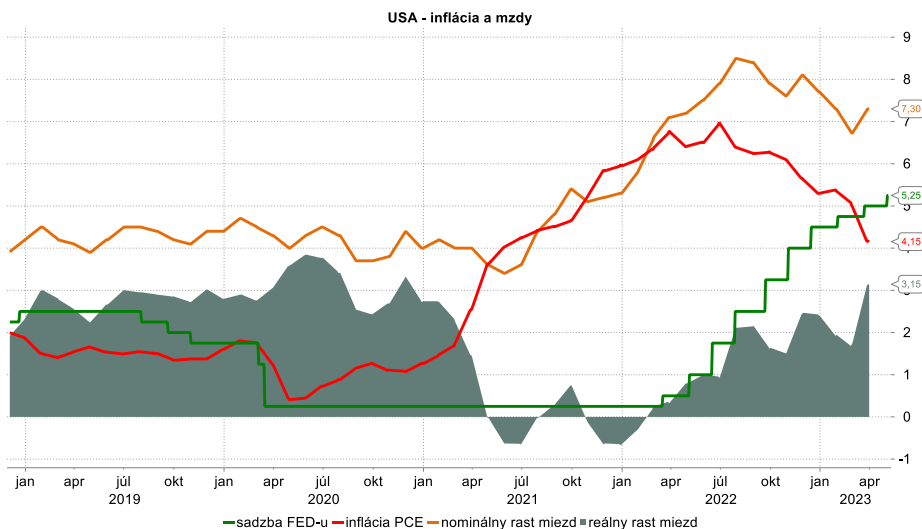
FED aj ECB zvýšili sadzby

Americký FED tento týždeň opäť pristúpil na zvýšenie základnej úrokovej sadzby. Rozhodnutie prišlo v súlade s trhovými očakávaniami, keď na zasadnutí Federálneho výboru pre voľný trh rozhodli vrcholní predstavitelia FED-u o zvýšení základnej úrokovej sadzby o 0,25%. Efektívna sadzba FED-u sa

tak pohybuje na úrovni 5%-5,25% a je najvyššia za posledných 16 rokov. Cieľom FED-u je udržovanie nízkej miery nezamestnanosti a miery inflácie, meranej indexom PCE, na úrovni 2% (aktuálne je na 4,2%). Čo sa týka pracovného trhu je v USA situácia na jednej strane stabilná, keď sa nezamestnanosť drží nízko na úrovni 3,5%, čo je prakticky úroveň plnej zamestnanosti. Na druhej strane však sledujeme stále vyššie vlny prepúšťania v technologickom sektore. Úroveň plnej zamestnanosti môže takisto vytvárať inflačné tlaky z dôvodu rastúcich miezd, ktoré už aktuálne opäť rastú rýchlejšie ako inflácia, keď rast miezd očistený o rast cenovej hladiny v marci 2023 dosiahol 3,14%. Predstavitelia FED-u sa rovnako vyjadrili, že s veľkou pravdepodobnosťou už nebudú pokračovať v sprísňovaní menovej politiky. Predstavitelia tiež poznamenali, že prísnejšie podmienky poskytovania úverov domácnostiam a podnikom budú pravdepodobne vplyvať na hospodársku aktivitu, nábör zamestnancov a infláciu a rozsah týchto vplyvov zostáva neistý. Problémom sa javí tiež nestabilita bankového sektoru, keďže v USA skrachovala ďalšia banka – First Republic Bank. Rovnako ako FED

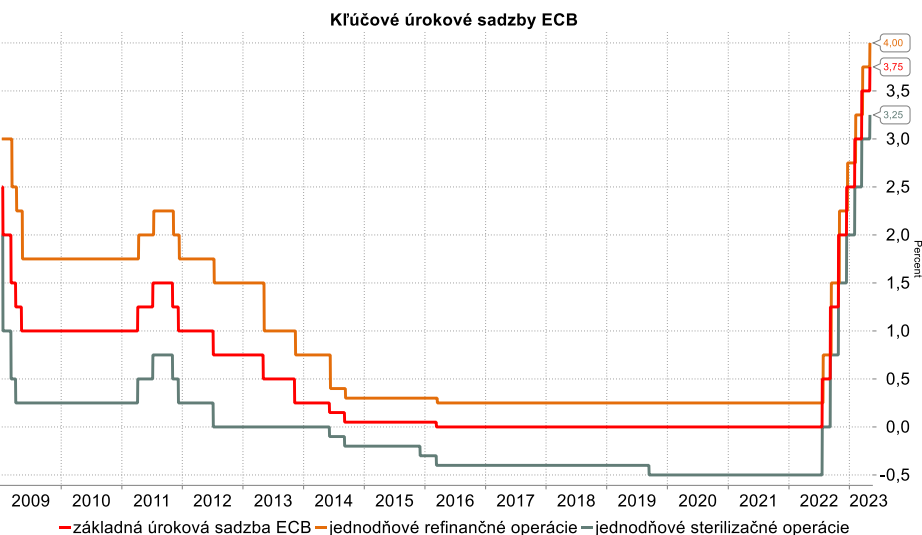
postupovala aj ECB, keď taktiež zvyšovala hlavnú úrokovú sadzbu o 0,25%. Úroková sadzba pre hlavné refinančné operácie je aktuálne na úrovni 3,75%, najvyššie za posledných 15 rokov. Tempo zvyšovania sadzieb ECB spomalila, čím naznačila spomalenie sprísňovania monetárnej politiky v Eurozóne. Hlavným cieľom ECB je cenová stabilita, definovaná ako udržanie inflácie v strednodobom horizonte a úrovni 2%. Aktuálny cenový vývoj však poukazuje na pokračovanie nestabilného obdobia, keďže v apríli inflácia opäť rástla. Európu naďalej trápí inflácia aj kvôli neskorej reakcii ECB, ktorá začala sadzby zvyšovať až o tri mesiace neskôr ako FED. Kým FED už pravdepodobne so zvyšovaním sadzieb pokračovať nebude, ECB má v pláne naďalej zvyšovať sadzbu o 0,25% a podľa prognóz by mala dosiahnuť 4,25% ku koncu roka 2023. (zl)

Reálny rast miezd sa v USA dostal opäť do kladných hodnôt.

MACROBOND

Rast sadzieb v Eurozóne začal o 3 mesiace neskôr ako v USA.

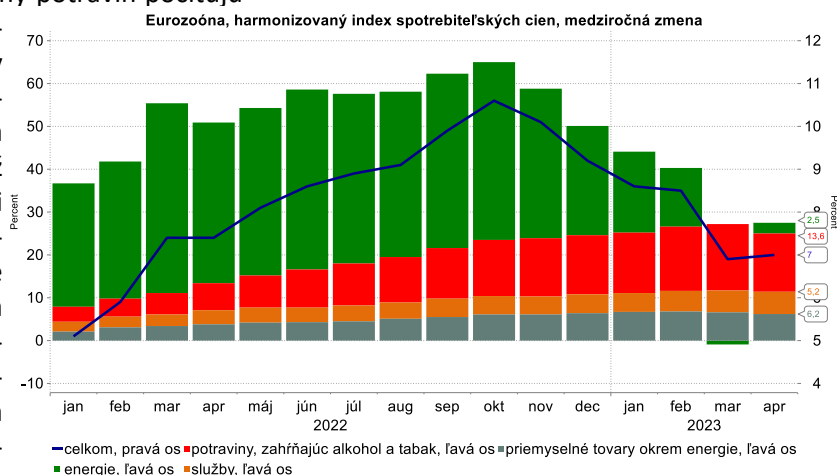
MACROBOND

Inflácia v Eurozóne nemilo prekvapí

V Eurozóne sledujeme výrazný pokles cien energií, čo spôsobilo aj spomalenie rastu jadrovej inflácie, ktorá je momentálne na 5,6%.

Aprílový odhad rastu inflácie v Eurozóne opäť poskočil, cenová hladina by tak mala byť oproti minulému roku vyššia o 7%. Oproti marcovej hodnote 6,9% je to posun nechceným smerom. Zásahu má na tom predovšetkým navýšenie cien energií a takisto mierne navýšenie cien služieb. Na druhej strane, by podľa odhadov mala aspoň čiastočne spomaliť potravinová inflácia, čo je dobrou správou hlavne pre domácnosti, ktoré zvýšené ceny potravín pociťujú vo svojich nákladoch najviac. Jadrová inflácia by podľa odhadov mala tiež spomaliť, no len na 5,6%. V marci bola totiž jadrová inflácia na úrovni 5,7% s prívlastkom najvyššia zaznamenaná. Zmena je teda len minimálna a hodnota stále príliš vysoká. V každom prípade, keďže ani jadrová ani celková inflácia sa ani zďaleka nepribližujú 2% cieľu ECB,

môžeme s určitostou očakávať na najbližšom zasadnutí opätovné navýšenie základnej úrokovej sadzby. To, v akej výške navýšenie bude však ešte nie je jednoznačné. Čo sa týka jednotlivých krajín, nemecká inflácia by mala spomaliť na 7,6%, francúzska aj talianska však naopak zrýchliť, na 6,9% a 8,8%. Slovensko sa umiestni na druhom mieste od konca s výškou inflácie až 14%. (jh)

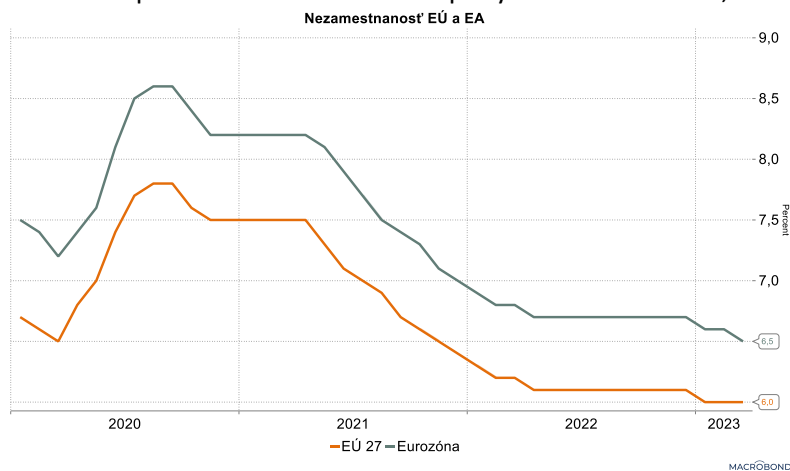
MACROBOND

Nezamestnanosť v Európe mierne klesla

Miera nezamestnaných mladých (vek 15-20 rokov) v Eurozóne v marci mierne poklesol a dosiahol 14,3%.

Najnovšie dáta zverejnené Eurostatom ohľadom miery nezamestnanosti v Európe poukazujú na pokles na úrovni Európskej Únie aj Eurozóny. V rámci EÚ klesla miera nezamestnanosti z februárových 6,2% na 6% a v Eurozóne ukazovateľ klesol z 6,6% na 6,5%. Medzimesačne počet nezamestnaných osôb na úrovni EÚ klesol o 353 tisíc osôb a v Eurozóne o 121 tisíc osôb. Sledovať klesajúcu mieru nezamestnanosti je v aktuálnom období neočakávané. Na jednej strane európsku ekonomiku stále trápi vysoká

inflácia (7% v Eurozóne, 8,3% v EÚ), ktorá zvyšuje náklady pre firmy. Tie by tým pádom mali prepúšťať zamestnancov a miera nezamestnanosti by mala rásť. Taktiež kvôli nákladovým šokom, ktoré spôsobila energetická kríza a vysoká inflácia, sledujeme spomaľovanie ekonomiky a znižovanie HDP, čo by tiež malo spôsobovať rast nezamestnanosti. V tomto prípade však štátom EÚ pomohli vlády, ktoré rôznymi schémami pomáhali zamestnávateľom aj živnostníkom, financovať rastúce náklady. Iba na

MACROBOND

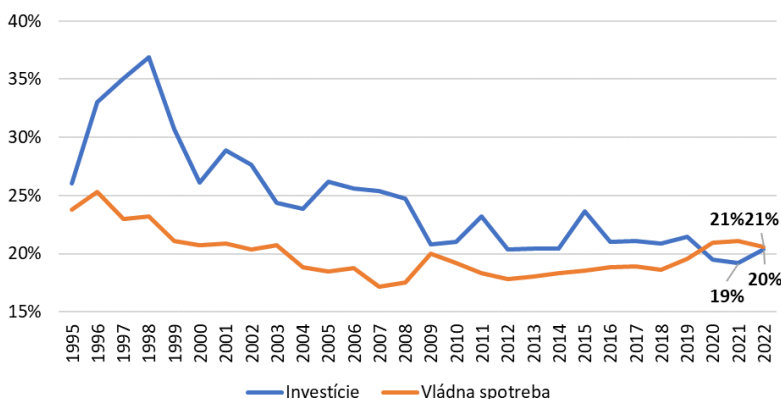
Slovensku vláda poskytla finančný príspevok v hodnote takmer 2,5 mld. EUR v rámci finančnej schémy „prvá pomoc“. Vysoké fiškálne stimuly taktiež spôsobujú rast cenovej hladiny, keďže napriek nepriaznivej situácii si zamestnanci udržali svoje príjmy. Tým pádom zachovaná úroveň dopytu pri nižšej produkcii spôsobila rast cien. Okrem negatívneho vplyvu na cenovú hladinu

Od roku 2020 sa prejavuje „efekt vytlačania“, keď vládne výdavky sú vyššie ako investície.

nu spôsobujú fiškálne stimuly nerovnováhu verejných financií a zvyšovanie deficitu štátneho rozpočtu, ktorý je v roku 2023 na Slovensku plánovaný na úrovni 8,34 mld. EUR, čo je približne 7,2% HDP. V konečnom dôsledku spôsobujú fiškálne stimuly aj tzv. „efekt vytlačania“ súkromného sektora. Keďže z dôvodu rastúcej inflácie rastú úrokové sadzby, súkromný sektor už nedokáže efektívne zvyšovať investície, ktoré v štáte tým pádom realizuje najmä verejný sektor. V prípade Slovenska od roku 2020 vidíme vyšší podiel vládnej spotreby ako investícií na HDP štátu. Krok fiškálneho stimulu síce pomohol k udržaniu nezamestnanosti na nižšej hladine, ale

pomohol k rastu cenovej inflácie, ktorú sa aktuálne nedarí dostať pod kontrolu. Ak by vlády počas pandémie znížili objem stimulov, čo by do určitej miery zdvihlo nezamestnanosť, pravdepodobne by sme sledovali nižší rast cenovej hladiny. (zl)

Slovensko - podiel investícií a vládnej spotreby na HDP

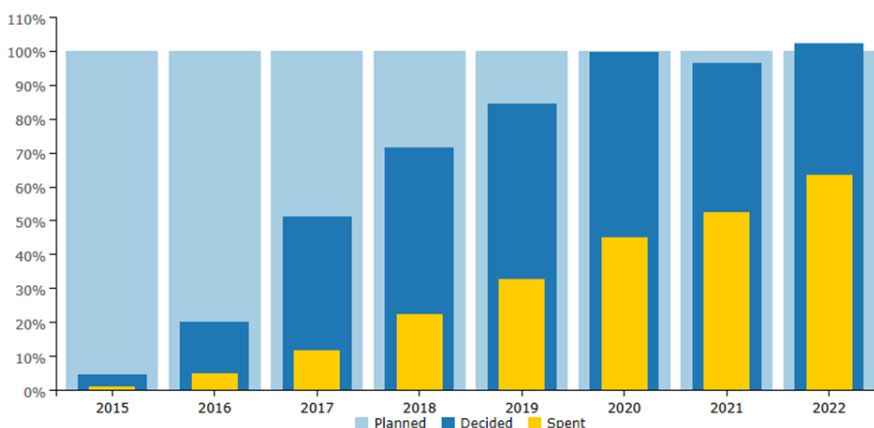
Slovensko 19 rokov členom EÚ

Slovensko patrí medzi čistých prijímateľov finančných prostriedkov z EÚ, tzn. že dostáva viac peňazí ako prispieva do spoločnej kasy.

Slovenská republika je od 1. mája už 19 rokov plnohodnotným členom Európskej únie. V roku 2004 v rámci doposiaľ najväčšieho rozširovania sa Slovensko spolu s ďalšími 10 krajinami ako Laekenská skupina pridali do Únie. Referendum o vstupe Slovenska do EÚ bolo vyhlásené ešte v roku 2003 a zúčastnilo sa na ňom 52,15% voličov. Na otázku: „Súhlasíte s tým, aby sa Slovenská republika stala členským štátom únie?“ odpovedalo 6,2% voličov „nie“ a súhlas vtedy vyjadrilo 92,46% hlasujúcich a ako jediné spomedzi deviatich doteraz uskutočnených referend bolo platné. Od vstupu do EÚ do roku 2020 Slovensko dostalo na rozvoj cez 26 miliárd eur z európskych fondov, z čoho sa v poslednom programovom období sa 2014-2020 podarilo vyčerpať z poskytnutých 16,6 miliárd len dve tretiny na projekty v oblastiach regionálneho rozvoja, dopravy, školstva, vedy

a výskumu a iných. Nové čerpanie obdobie 2021-2027 vie priniesť Slovensku až 12,6 miliárd eur a k tomu je z Plánu obnovy k dispozícii ďalších 6,4 miliárd eur v grantoch. Najnovší prieskum štandardného Eurobarometra 98 poukazuje na pozitívne vnímanie EÚ u tretiny obyvateľstva Slovenska a viac ako polovica respondentov nesúhlasí (56%) s budúcnosťou mimo EÚ, čím si zlepšila výsledky z minulého roku o 12 percentuálnych bodov. S členstvom Slovenska v EÚ súhlasí 67% opýtaných a za zotrvanie v EÚ hlasovalo 58%. Medzi najväčšie výhody členstva považujú najmä možnosť cestovania do zahraničia. Ako výsledok vstupu do EÚ a ako súčasť Schengenského priestoru sa na 94% územia hraníc zrušila hraničná kontrola a zjednodušil sa pohyb osôb a tovaru. Takisto slovenský pas sa stal 9. najsilnejším a bez víz sa Slováci dostanú do 184 krajín sveta. Výhodou je aj možnosť práce a štúdií v zahraničí v rámci študijného programu Erasmus+, ktorý využilo viac ako 40 tisíc vysokoškolských študentov. Pozitívne obstálo aj zlepšovanie životnej úrovne či bezpečnosť. (mvj)

EŠIF: Pokrok v implementácii eurofondov SR, zdroj: Európska Komisia

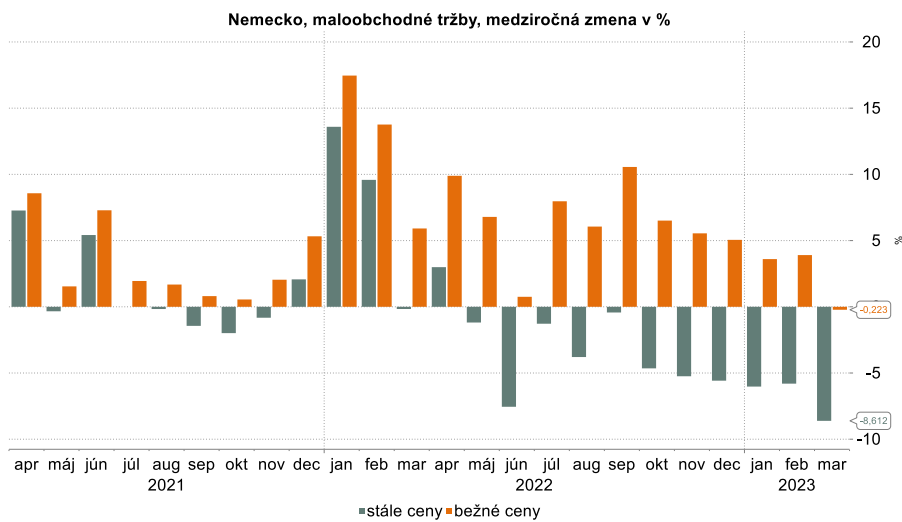

Vplyv rastu cien na nemecký maloobchod

Pokles tržieb v maloobchode je doplnený o pokles výrobných objednávok o 10,7%.

Tržby v nemeckom maloobchode pokračujú v šnúre prepádov. Maloobchod v marci zaznamenal v stálych cenách prepád o takmer 9% oproti výsledkom minulého roka, v bežných je prepád o 0,2%. Okrem toho, že údaj očistený o infláciu poukazuje ako veľmi je znížený dopyt nemeckých spotrebiteľov, v rozdiel nominalnej a reálnej hodnoty vidíme aj veľkosť cenového rastu, ktorému domácnosti podliehajú. Maloobchodné tržby klesajú už jedenásty mesiac v rade a utáňovanie opaskov domácností je citelné vo všetkých sférach. Ukazovateľom slabého dopytu sú predovšetkým tržby

za potraviny a nápoje, ktoré klesli oproti minulému roku o vyše 10%. Vzhľadom ale na mierne spomalenie rastu inflácie v apríli a stále sa zlepšujúcu spotrebiteľskú náladu je možné, že aprílové výsledky neprinesú ďalšie prehĺbenie prepádu. (jh)

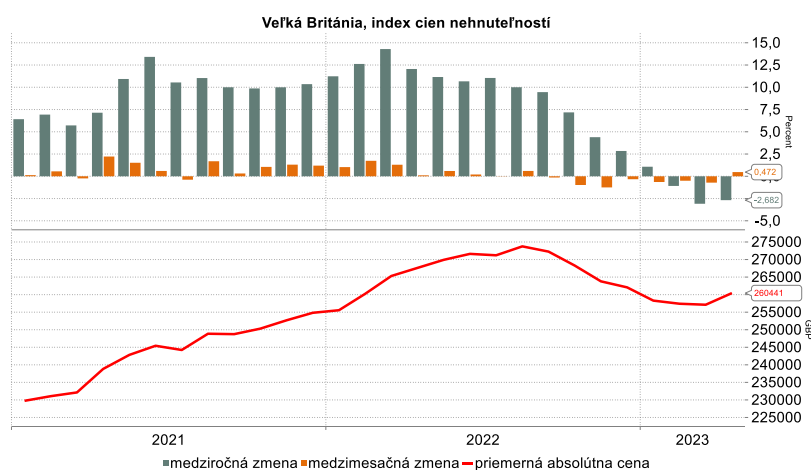

Spomalenie realitného trhu možno sledovať aj na strane ponuky, keď klesali stavebné objednávky (-4,3%) aj počet začatých stavieb (-7,5%).

Britský realitný trh naznačuje stabilizáciu

Britský index cien nehnuteľností zaznamenal v apríli ďalší pokles cien, tentokrát o 2,7% oproti minulému roku. Pokles je tak menší, ako očakávali trhy a rovnako aj ako bol zaznamenaný v predchádzajúcom mesiaci. Nehnuteľnosti sa svojou hodnotou teraz pohybujú zhruba o 4% nižšie ako v auguste, kedy dosahovali svoj vrchol. Napriek pretrvávaniu nepriaznivých podmienok na trhu, ktoré majú stále vplyv na záujem o kúpu bývania ako aj na jeho cenu, v medzimesačnom porovnaní cena nehnuteľností vzrástla o 0,5%. Priemerná cena nehnuteľností v krajine sa tak v apríli dostala na hodnotu 260 441 libier. Dôvodom za známkami oživenia môže byť, že vidíme mierne zlepšenie spotrebiteľskej nálady. Spotrebiteľia teda vnímajú svoju finančnú pozíciu či očakávanie budúcnosti o čosi lepšie. Takisto, úroková sadzba pri 5 ročnej fixácii klesla zo svojho vrcholu na úroveň okolo 5%, čo mohlo takisto motivovať ku kúpe. Ľudia totiž pomaly ale isto začínajú akceptovať vyššie

úrokové sadzby ako nový normál a s extrémne nízkymi sadzbami, aké tu boli pred pandemiou, sa už rozlúčili. Lepšia spotrebiteľská nálad a nižšie úrokové sadzby spolu s prognózovaným spomalením inflácie, a pri zachovaní silného trhu práce by tak mohli v blízkej budúcnosti prispieť k čiastočnému zvýšeniu aktivity na realitnom trhu. To by mohlo následne prispieť k stabilizácii cien nehnuteľností. Vzhľadom na finančne náročné obdobie, ktorým si spotrebiteľia teraz prechádzajú totiž nie je možné, aby ich úspory dosiahli do takej výšky, aby sa realitný trh rozhybal vo veľkom. (jh)

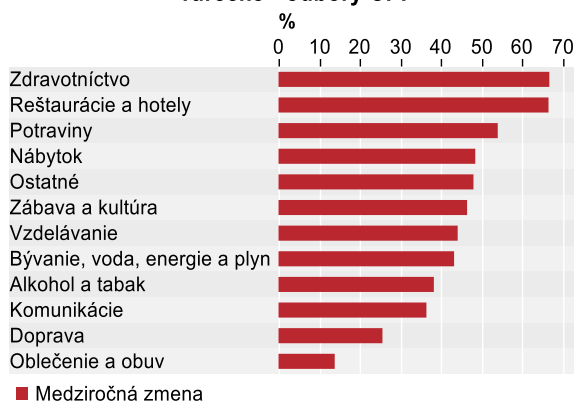
Turecká inflácia spomaľuje

Na základe 12-mesačného kĺzavého priemeru sa inflácia pohybovala na úrovni 67,20%.

V Turecku pretrvávajú vysoké cenové tlaky, avšak nárasty vo všetkých skupinách spotrebného koša boli nižšie ako minulý rok, čo prispelo k poklesu celkového výsledku. Rast cenovej hladiny už šiesty mesiac po sebe pokračuje v trende spomaľovania. Zo svojej rekordnej hodnoty 85,5% začala ustupovať koncom minulého roka, pričom aktuálne sa z marcových hodnôt značne spomalila o 6,8 percentuálnych bodov a v apríli dosahovala 43,7%. Mierne sa tak vychýlila odhadom trhu, ktoré očakávali voľnejšie 43% tempo rastu. V porovnaní s tým istým obdobím minulého roka inflácia bola na úrovni 70%. Za spomalením stála vysoká porovnávacia báza. Najnižší medziročný nárast zaznamenali skupiny odevu a vzhľadom na pokles cien energií aj doprava, ktorá bola minulý rok kľúčovým faktorom pri zvyšovaní inflácie. Na opačnom konci s najrýchlejším medziročným tempom zvyšovania cien sa nachádzali hotely, reštaurácie a zdravie. Mesačná miera inflácie predsta-

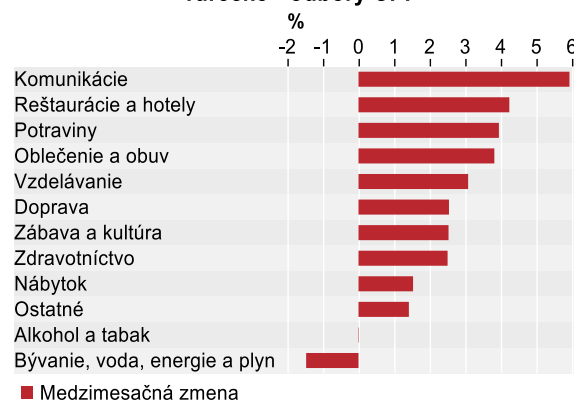
vovala 2,4% rast. Hlavnou skupinou spotrebného koša, ktorá indikovala mesačný pokles cien o 1,5% a ťahala infláciu smerom nadol bolo bývanie. Na druhú stranu skupina komunikácie realizovala takmer 6% medzimesačný nárast cenovej hladiny, zatiaľ čo alkoholické nápoje a tabak nezaznamenali žiadnu zmenu. Jadrová inflácia, ktorá nezahrňa ceny energií, potravín a nápojov je ešte viac vzdialená odhadom trhu a je o niečo vyššia od celkovej inflácie, za čím stoja najmä silná skupina služieb a pokračujúci trend zvyšovania nájomného. Turecká mesačná hrubá mzda sa začiatkom roka navýšila na 10 008 lír, čo je so súčasným upadajúcim kurzom 463,71 €. Zvýšenie bolo odpoveďou na minuloročnú vysokú mieru inflácie s cieľom kompenzovať vyššie životné náklady obyvateľov. Tí aj napriek zvýšeniu strácajú kúpnu silu, keďže sa mesačná mzda zvýšila oproti predchádzajúcemu roku o 55% zatiaľ čo CPI bolo na vyššej 64,3% úrovni. (mvj)

Turecko - odbory CPI

MACROBOND

Turecko - odbory CPI

MACROBOND

Slovensko a Česko majú najdrahšie vajčka

Prípady ľudskej nákazy boli zatiaľ zaznamenané v Číle a v Číne, no pre ľudí chrípka predstavuje nízke riziko.

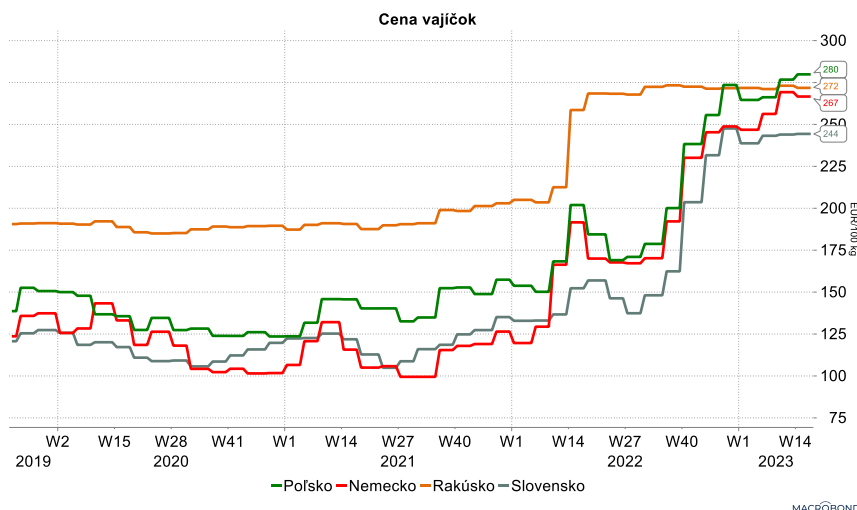
Náklady na potraviny sa za posledný rok dramaticky zvýšili no ceny vajčiek vyčnievajú popri cenách ostatných surovín. Spomedzi členských krajín EÚ zaznamenali za posledné tri mesiace najvyšší 85% nárast cien vajčiek v Česku, nasleduje Slovensko o 79% a hneď za ním Maďarsko s 78% nárastom cenovej hladiny podľa dát dostupných z Eurostatu. Najmenší nárast, no aj tak relatívne vysoký v rovnakom období si za vajčka zaplatili v Nemecku a Rakúsku (17%). Slováci nakupujú tretie najdrahšie vajcia po Švajčiarsku a USA z vybraných 81 krajín sveta. Za takýmto prudkým nárastom cien stoja aj iné

faktory ako všeobecná inflácia. Volatilitu spôsobuje narušenie poľnohospodárstva a vypuknutie vtácej chrípky. Tá viedla k nakazeniu viac ako 58 miliónov vtákov len naprieč USA. V Európe takisto chrípka zasiahla trh s najväčšími ohniskami vo Francúzsku, Poľsku a Maďarsku, čo spôsobilo pokles ponuky vajec a následne vyššie ceny pre spotrebiteľov. Prekonali tak počet uhynutej hydiny z roku 2015, kedy naposledy bola takto rozšírená vtáčia chrípka a podobne ovplyvňovala cenu vajčiek. Snaha o ukončenie ďalšieho šírenia spôsobuje vyššie náklady pre chov, keďže

v mnohých prípadoch sú ešte sliepky okrem klieťkovej izolácie aj kŕmené farmaceutikami. Vyskytujú sa prípady vtáčej chrípky aj v Južnej Amerike a obavy stúpajú v prípade Brazílie, keďže patrí medzi najväčšieho svetového producenta hydiny. Spotrebiteľské správanie taktiež zohráva úlohu pri tvorbe ceny vajčiek, keďže ich spotreba vzrástla najmä pred sviatkami, rástla aj ich cena. Po znížení spotreby, môžu ceny začať klesať, keďže pri obmedzenej ponuke výrobcovia budú mať viac času na vytvorenie zásob pred ďalším zvýšeným dopytom. Pri izbovej teplote vydržia neumyté čerstvé vajcia dva týždne až mesiac, ale farmárom, ktorí ich skladujú vo vzduchotesnej nádobe by mali vydržať 3 až 6 mesiacov. Keďže vajčko je vstupná základná surovina pri mnohých potravinách, jeho vyššie ceny vytvárajú tlaky na ostatné potraviny

a teda ich ceny rastú spolu s vajčkami. Konečnú cenu vajec ovplyvňujú aj náklady na krmivá ako napríklad kukurica, ktoré často kolíšu a taktiež zmeny v cenách pohonných hmôt a obalov. Na zmiernenie situácie, v marci 2023 Európsky úrad pre bezpečnosť potravín (EFSA) uviedol na trh radar vtáčej chrípky, ktorý kombinuje systém včasného varovania so systémom upozornení zainteresovaných strán na zvýšené riziko šírenia týždeň vopred. (mvj)

V priemere cena vajčiek v EÚ za rok vzrástla o 22,8%.

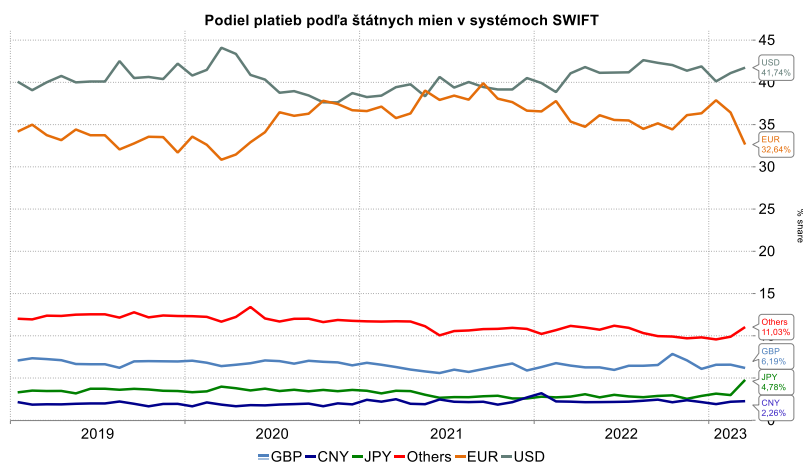

Platobný systém SWIFT

V systéme SWIFT je okolo 11 tisíc bánk a finančných inštitúcií, pričom ročný objem spracovaných transakcií je približne 150 biliónov USD.

Od roku 2023 sledujeme výraznejšie rozdiely s objemoch platieb cez systémy SWIFT medzi rôznymi menami. Najvyššie podiely naďalej dosahujú USD a EUR, pričom aktuálne sledujeme pokles transakcií v EUR a nárast v USD. Objem transakcií v EUR klesol v pomere ku všetkým transakciám o takmer 5 p.b. na 32,64%-ný pomer, pričom na úkor tohto poklesu stúpali pomery transakcií v USD o 1,7 p.b. na 41,74%, v JPY o 1,7 p.b. na 4,76% a v koši ostatných menších mien o 1,5 p.b. na 11,02%. Vývoj pomeru platieb v USD a EUR sa však vyvíja opačne, ako menový kurz EUR/USD. Kurz eura voči americkému doláru od začiatku roka 2023 posilnil o 4,7%, čo by malo odrzkadľovať aj zvýšený objem transakcií v tejto mene v platobných systémoch SWIFT. Situácia poukazuje na fakt, že v medzinárodnom obchode euro stráca svoju pozíciu a americký dolár ju posilňuje, aj napriek oslabovaniu výmenného kurzu. Dominantné postavenie naďalej

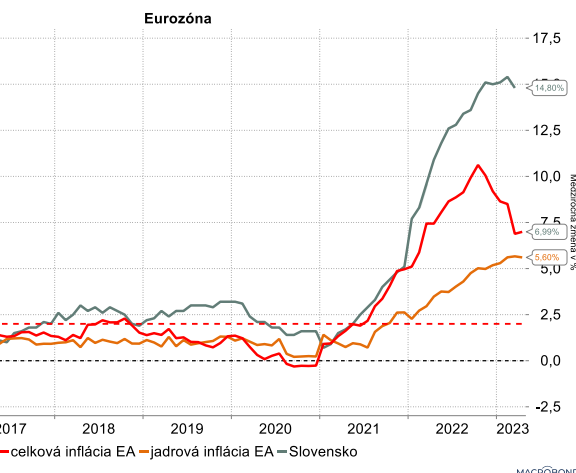
dosahuje na devízovom trhu, kde dosahuje až 88%-ný podiel na všetkých transakciách. Pri zahraničných rezervách centrálnych bánk je taktiež USD dominantnou rezervnou menou, ale podiel na celkových rezervách sa znižuje, keď sa dostal z 20-ročného priemeru na úrovni 65% na úroveň 59%. Pokles podielu na rezervách rozšíril debatu ohľadom možnej straty USD ako rezervnej meny, ale rastúce objemy v systémoch SWIFT aj na devízových trhoch nenaznačujú stratu prvenstva USD ako najdôležitejšej svetovej meny. (zl)

Ako sa vyvíja program nákupu aktív ECB

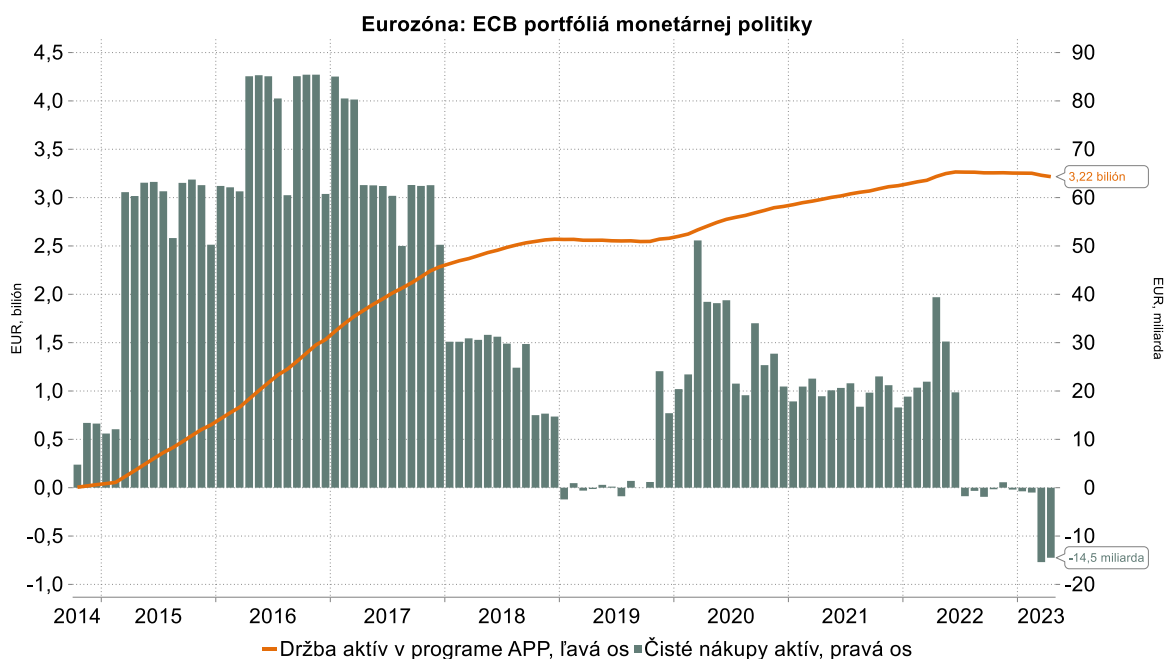
V marci 2023 spustila Európska Centrálna Banka program „kvantitatívneho sprísňovania“. Podľa tohto programu bude portfólio programu nákupu aktív ECB (APP) klesať meraným a predvídateľným tempom, keďže Eurosystém nebude reinvestovať všetky platby istiny zo splatných cených papierov. Pokles bude do konca júna 2023 predstavovať v priemere 15 mld. EUR mesačne a jeho ďalšie tempo sa bude určovať priebežne.

Program kvantitatívneho sprísňovania by mal pomôcť aj s poklesom inflácie, ktorá sa napriek konzistentne rastúcim úrokovým sadzbám, ešte nepribližuje k 2%-nému cieľu. Pri inflácii v jednotlivých štátoch Eurozóny môžeme sledovať ešte väčšie rozdiely. Aktuálne najvyššiu hladinu inflácie v Eurozóne dosahujú pobaltské štáty (Litva – 15,2%, Lotyšsko – 17,2%, Estónsko – 15,6%), naopak najnižšiu infláciu sledujeme v Španielsku na úrovni 3,1%. Markantné rozdiely medzi štátmi poukazujú na nevýhodu menovej únie, kedy práve jednotná menová politika nedokáže pomôcť zastaviť rast cien v malých a otvorených ekonomikách Eurozóny. Práve proces kvantitatívneho sprísňovania by mal dodatočne pomôcť spomaliť rast inflácie. Nemožno však tvrdiť, že program pomôže stlmiť

rast cien, najmä z dôvodu, že aj počas programu kvantitatívneho uvoľňovania v rokoch 2015–2018 mala Eurozóna problém s defláciou. Infláciu dostali do pohybu až následné šoky v podobe pandémie a energetickej krízy. Inflačné tlaky zvýšil pandemický program nákupu aktív a následný nákladový šok z dôvodu rastu ceny plynu a energií, ktorý ešte zhoršil konflikt na Ukrajine. Od marca do júna by sa malo portfólio ECB znížiť o 60 miliárd EUR, čo by celkové portfólio ECB znížilo o 17%. Medzinárodný menový fond očakáva návrat k úrovni 2% v rámci Eurozóny až v roku 2025. V kombinácii s rastúcimi sadzbami a kvantitatívnym sprísňovaním by mal proces návratu k cielej hladine inflácie trvať o niečo kratšie. (zl)

Celkový objem aktív držaných v programe APP dosiahol vrchol na úrovni 3,4 bilióna EUR.

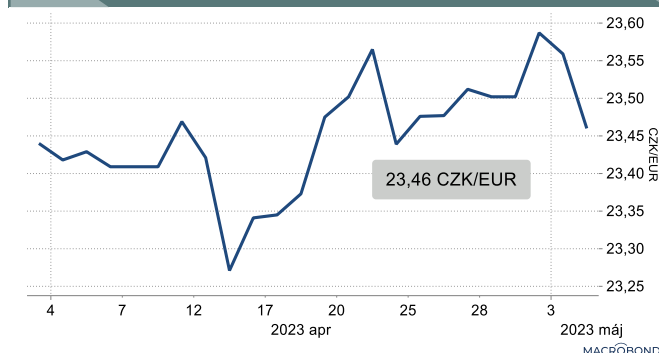

AKTUÁLNÝ VÝVOJ NA TRHOCH

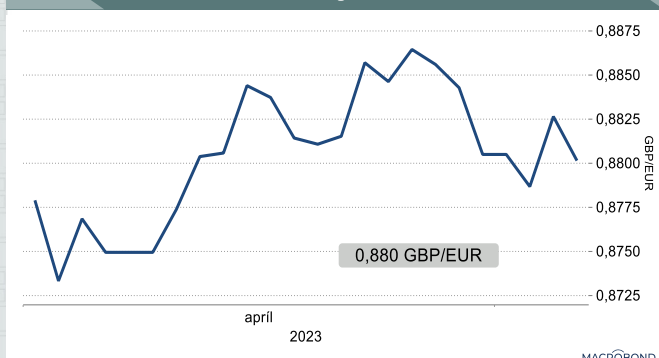
EUR/USD

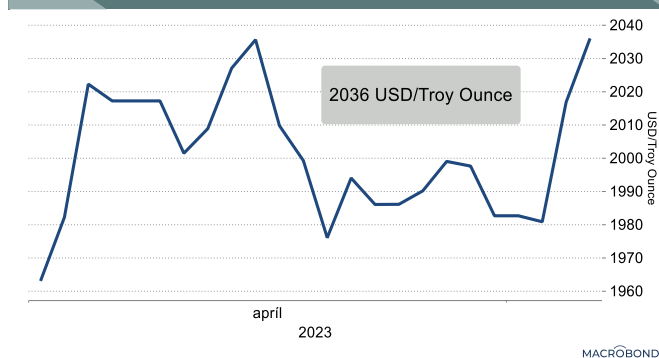
EUR/CZK

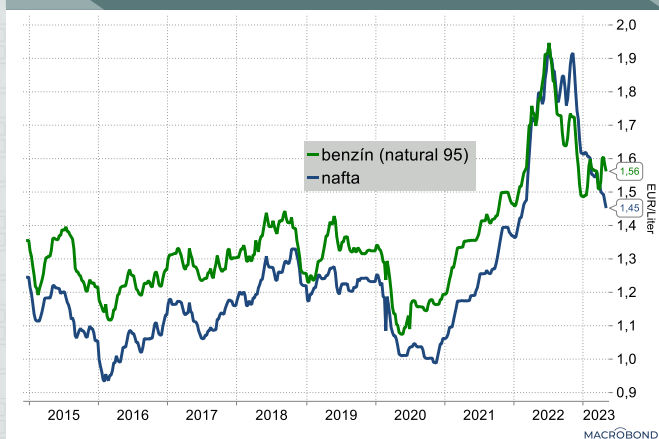
EUR/GBP

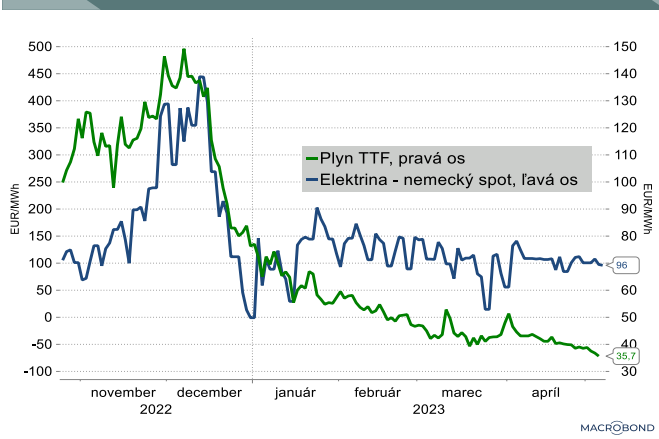
ZLATO

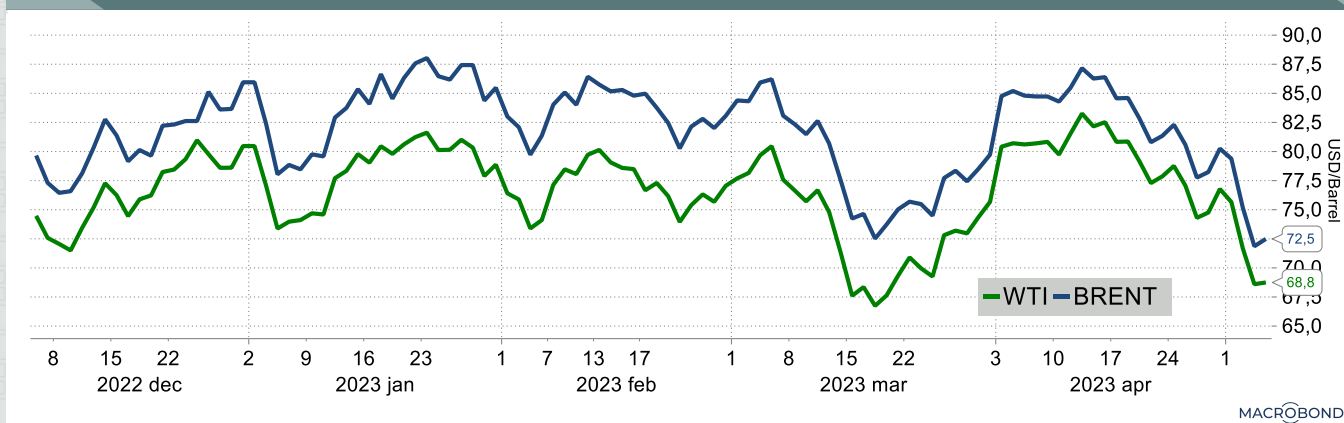
PHM NA SLOVENSKU

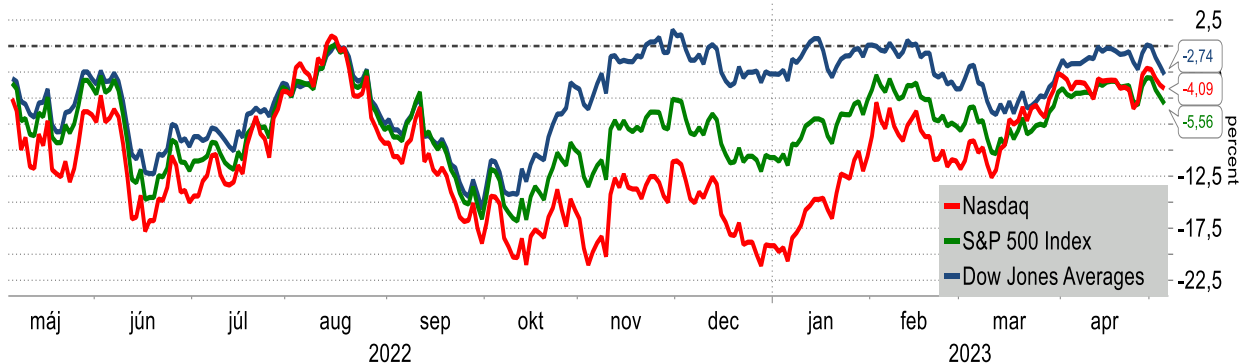
PLYN A ELEKTRINA

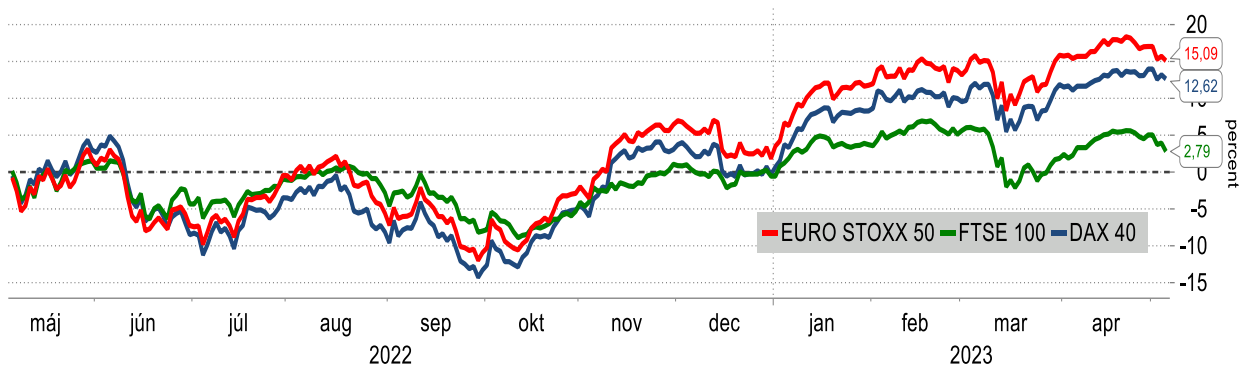
ROPA

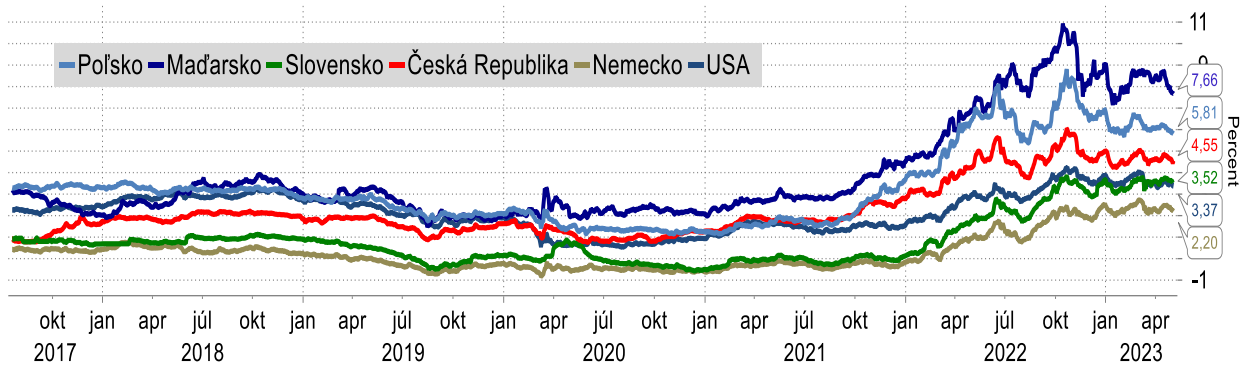
ROČNÁ VÝNOSNOST AMERICKÝCH INDEXOV

ROČNÁ VÝNOSNOST EURÓPSKYCH INDEXOV

10-ROČNÉ DLHOPISY

HLAVNÉ ÚROKOVÉ SADZBY CENTRÁLNYCH BÁNK

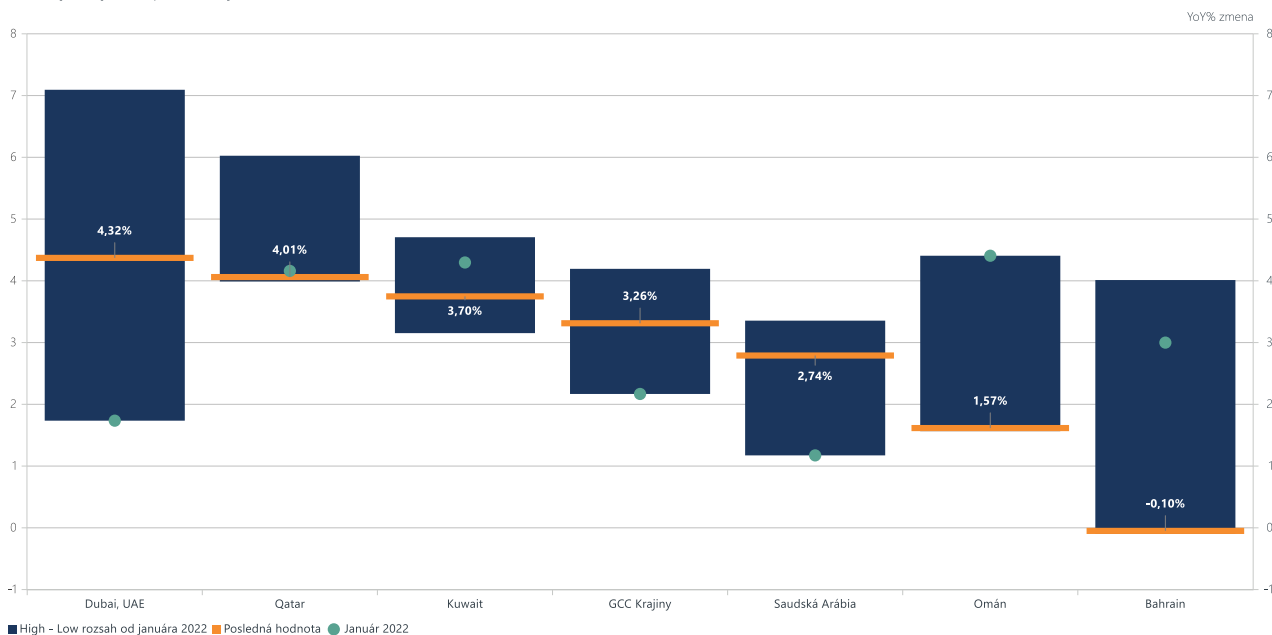
Krajina	Sadzba	Kvartálna zmena
Eurozóna (ECB)	3,75 %	1,25
USA (FED)	5,25 %	0,50
Spojené kráľovstvo (BoE)	4,25 %	0,25
Česká Republika (ČNB)	7,00 %	0,00
Maďarsko (MNB)	13,00 %	0,00
Polsko (NBP)	6,75 %	0,00
Švajčiarsko (SNB)	1,50 %	0,50
Čína (PBC)	3,65 %	0,00
Janponsko (BoJ)	0,10 %	0,00
Rusko (BoR)	7,50 %	0,00

GRAF, KTORÝ NÁS ZAUJAL

Inflácia v krajinách Rady Perzského zálivu (GCC) od 2022

Zdroj: National sources

Inflácia krajín GCC je vážená podľa HDP krajín GCC

MACROBOND

Tento dokument je publikovaný pre spoločnosti skupiny BENCONT, a môže byť reprodukováný a ďalej šírený len s jej písomným súhlasom. Informácie v tomto dokumente boli získané z externých zdrojov, ktoré boli spoločnosťou považované za spoľahlivé.

Analytici:

Jozef Prozbík

prozbik@bencont.sk

Nebesník Martin

nebesnik@bencont.sk

Bruchánik Rudolf

bruchanik@bencont.sk

Vražda Ján

vrazda@bencont.sk

Junior analytici:

Ďurišková Petra

Maslan Martin

Vražda Martin

Huňorová Júlia

Lauko Zdenko

Vajdiarová Margita

Vajnorská 100/A

831 04 Bratislava

www.bencont.sk

BENCONT INVESTMENTS

BENCONT GROUP

BENCONT DEVELOPMENT